

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DGN-I.054.1.2024
Warszawa, 31 stycznia 2024 r.

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelacje poselskie nr 299 Pana Posła Krzysztofa Mulawy oraz nr 330 Pana Posła Krzysztofa Mulawy wraz z grupą posłów.

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelacje poselskie nr 299 i 330, w odniesieniu do dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków EPBD (dalej: *dyrektywy*), zachowując kolejność pytań oraz przy uwzględnieniu stanowiska Ministra Klimatu i Środowiska, w którego kompetencjach pozostaje część zadanych pytań, przedstawiam następujące informacje.

Wskazać należy, że 20 grudnia 2023 r. w ramach posiedzenia Coreper, zatwierdzona została treść przedmiotowej dyrektywy. Wobec tego zatwierdzenia (przy sprzeciwie Węgier oraz głosach wstrzymujących się ze strony Polski, Czech, Słowacji, Szwecji oraz Chorwacji), co do zasady, nie ma możliwości zablokowania tych przepisów na poziomie Unii Europejskiej.

Postanowienia dyrektywy (projektowany art. 10) wprowadzają konieczność wdrożenia systemu paszportów renowacji, ale i dobrowolność jego stosowania przez właścicieli budynków (chyba że państwo członkowskie postanowi inaczej). Zgodnie z założeniami projektodawców paszporty te (zawierając szerokie informacje nt. obecnego, jak i możliwego do osiągnięcia w wyniku działań modernizacyjnych stanu technicznego budynku) mają stanowić plan działania dotyczący gruntownej renowacji konkretnego budynku, która znacznie poprawi jego charakterystykę energetyczną. W trakcie prac nad dyrektywą Polska sygnalizowała swoje negatywne stanowisko wobec nowego fakultatywnego dokumentu, jakim jest paszport renowacji. Dokument ten jest bowiem zbliżony swoją treścią do świadectwa charakterystyki energetycznej i audytu energetycznego budynku. Projekt dyrektywy wprowadzając pojęcie zupełnie nowego dokumentu, który jest czymś pośrednim pomiędzy świadectwem charakterystyki energetycznej, a audytem energetycznym (nie będąc jednocześnie żadnym z tych dokumentów), może wprowadzać niepotrzebne zamieszanie. Zgodnie z projektem dyrektywy państwo członkowskie będzie mogło podjąć decyzję o sporządzeniu i wydawaniu paszportu renowacji wspólnie ze świadectwem charakterystyki energetycznej, co wiązałoby się z rozszerzeniem zawartości świadectwa charakterystyki energetycznej o blok dotyczący właściwej modernizacji.

Podkreślając wskazaną już powyżej kwestię dobrowolności stosowania paszportów renowacji przez właścicieli budynków informuję, że decyzja o ostatecznym sposobie implementacji przepisów dyrektywy do polskiego porządku prawnego będzie dopiero

miała miejsce. W trakcie tego procesu, procedowane rozwiązania będą miały na celu racjonalność działania, tak aby nowe przepisy nie spowodowały nieuzasadnionego wzrostu kosztu budowy, lub utrzymania budynków w Polsce.

W kontekście wskazanego w interpelacji braku *dotacji na instalację samodzielnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi od 1 stycznia 2025 r.*, należy wskazać, że motyw wprowadzający nr 14 do dyrektywy wskazuje jednoznacznie na wyjątek kotłów wybranych do inwestycji przed 2025 r. w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności. Ponadto, motyw wskazuje równocześnie, że po 1 stycznia 2025 r. nadal powinno być możliwe zapewnienie zachęt finansowych do instalowania hybrydowych systemów grzewczych zasilanych w znacznej części energią odnawialną, takich jak np. połączenie kotła z energią słoneczną lub pompą ciepła.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska podejmując działania mające na celu poprawę jakości powietrza w Polsce, biorąc pod uwagę wytyczne Komisji Europejskiej, a także zapisy Krajowego Planu Odbudowy oraz Zwiększania Odporności, wprowadziło zmiany w realizowanym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej Programie Priorytetowym „Czyste Powietrze”. Jedną z najważniejszych zmian jest przepis obowiązujący od dnia 1 stycznia 2022 r., na mocy którego nie można otrzymać dotacji w ramach PP „Czyste Powietrze” na zakup kotła na paliwa stałe - węglowe. Przez nowe Kierownictwo resortu rozważane są dalsze zmiany w tym programie, mające na celu modyfikację zakresu przedmiotowego wsparcia kotłów zasilanych paliwami kopalnymi.

Kierunkowo, w komunikacji z jednostkami samorządu terytorialnego przekazywano zalecenia, aby środki publiczne, które są w ich dyspozycji, nie były wydatkowane na zakup kotłów węglowych. Najważniejszym dokumentem kreującym politykę poprawy jakości powietrza na szczeblu wojewódzkim jest program ochrony powietrza (tzw. POP) uchwalany na podstawie art. 91 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 r. poz. 54) (dalej: Poś). Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845) na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument ten zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczalnych norm. I tak przykładowo, już od 1 stycznia 2021 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie nie udziela dofinansowań dla kotłów na paliwa stałe opalanych węglem. Zmiana ta wynika z przyjętego, uchwałą Nr XXV/373/20 z dnia 28 września 2020 r., przez Sejmik Województwa Małopolskiego Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego.

Należy także zaznaczyć, że dodatkowo w 14 województwach obowiązują uchwały antysmogowe, określające na danym terenie dopuszczalne rodzaje i jakość paliw oraz wymagania dla urządzeń grzewczych, wykorzystywanych w sektorze bytowo-komunalnym. Uchwały antysmogowe są jednym z kluczowych elementów zarządzania jakością powietrza w Polsce i przyjmowane są w drodze uchwały sejmiku województwa w formie aktu prawnego na podstawie art. 96 ustawy Poś. W ramach zapisów uchwał antysmogowych mieszkańcy są zobowiązani do wymiany starych wysokoemisyjnych kotłów na bardziej nowoczesne urządzenia, stosujące ekologiczne rozwiązania. Mając

to na uwadze, zapisy programów dotacyjnych, nie powinny być sprzeczne z zapisami prawa miejscowego. Tak więc w województwie małopolskim regulacje dotyczące braku możliwości finansowania ze środków publicznych, kotłów na paliwa stałe, zostały wprowadzone już od dnia 1 stycznia 2021 r.

Biorąc pod uwagę powyższe w celu zachowania spójności podejmowanych działań Minister Klimatu i Środowiska zainicjował i zwrócił się do Ministra Rozwoju i Technologii o wykreślenie kotłów na paliwo stałe - węglowe z wykazu rodzajów materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych z realizacją przedsięwzięć termomodernizacyjnych. W związku z powyższym na mocy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 30 listopada 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia wykazu rodzajów materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych z realizacją przedsięwzięć termomodernizacyjnych (Dz. U. poz. 2214), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. nie ma możliwości odliczenia od podatku wydatku odnoszącego się do kotła na paliwo stałe - węglowe w ramach tzw. ulgi termomodernizacyjnej.

Stopniowe wycofywanie paliw kopalnych w ogrzewaniu i chłodzeniu zostało uregulowane w strategicznym dokumencie „Polityka energetyczna Polski do 2040”, który jako jeden z celów definiuje odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych w miastach do 2030 r., na obszarach wiejskich do 2040 r. Niemniej do 2040 r. - również w miastach utrzymana zostanie możliwość wykorzystania paliwa bezdymnego, o ile nie jest to sprzeczne z tzw. uchwałami antysmogowymi.

W siódmym celu szczegółowym dot. rozwoju ciepłownictwa i kogeneracji znajduje się zapis mówiący, że do pokrywania potrzeb cieplnych w sposób indywidualny powinno wykorzystywać się źródła o możliwie najniższej emisyjności (pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne, gaz ziemny, paliwa bezdymne) i odchodzić od węgla - w miastach do 2030 r., na terenach wiejskich do 2040 r. Ponadto intensyfikowane będą działania związane z monitoringiem emisji w domach jednorodzinnych, aby właściwie zaadresować najpilniejsze działania informacyjno-edukacyjne.

Jednocześnie, PEP2040 wskazuje cele dot. transformacji i rozwoju ciepłownictwa sieciowego, mając na względzie wzrost efektywności energetycznej i redukcję emisji. Przyczyni się do tego rozwój wysokosprawnej kogeneracji, ucieplnianie elektrowni, zwiększenie wykorzystania OZE i odpadów w ciepłownictwie systemowym, modernizacja i rozbudowa systemów dystrybucji ciepła i chłodu oraz popularyzacja magazynów ciepła i inteligentnych sieci.

W kontekście danych w obszarze źródeł ciepła i spalania paliw w Polsce, struktura ta przedstawia się następująco:

Źródła ciepła i spalania paliw w Polsce - najważniejsze dane

Źródła ciepła	Liczba źródeł	Udział %
Kocioł gazowy / bojler gazowy / podgrzewacz gazowy przepływowy / kominek gazowy	4 829 606	27,92
Kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) z ręcznym podawaniem paliwa / zasypowy	2 967 087	17,15
Ogrzewanie elektryczne / bojler elektryczny	2 604 393	15,05
Kominek / koza / ogrzewacz powietrza na paliwo stałe	1 582 094	9,15

(drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy, węgiel)		
Kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) z automatycznym podawaniem paliwa / z podajnikiem	1 375 791	7,95
Miejska sieć ciepłownicza / ciepło systemowe / lokalna sieć ciepłownicza	1 074 978	6,21
Piec kaflowy na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy)	1 058 053	6,12
Trzon kuchenny / piecokuchnia / kuchnia węglowa	843 964	4,88
Kolektory słoneczne do ciepłej wody użytkowej lub z funkcją wspomaganie ogrzewania	476 415	2,75
Pompa ciepła	351 182	2,03
Kocioł olejowy	135 758	0,78
Razem	17 299 321	100

Węgiel i paliwa węgl pochodne

Rodzaj paliwa	Liczba źródeł	Udział %
Węgiel i paliwa węgl pochodne	3 558 226	21
Drewno kawałkowe	2 354 514	14
Pellet drzewny	395 794	2
Inny rodzaj biomasy	50 822	0
Razem	6 359 356	37

Źródło danych: Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (23.10.2023 r.)

Krajowy plan renowacji budynków, będzie stanowił następstwo przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 lutego 2022 r. Długoterminowej strategii renowacji budynków (DSRB). Tak jak przywołana strategia, docelowo Krajowy Plan ma stanowić mapę drogową renowacji zasobów budowlanych w Polsce w perspektywie krótko i długoterminowej.

Mając jednocześnie na uwadze obecny etap rozpatrywania przedmiotowej problematyki, jak i docelową perspektywę czasową, brak w chwili obecnej możliwości ostatecznego potwierdzenia źródeł finansowania planowanej modernizacji budynków, choć co oczywiste zakładać należy tutaj finansowanie, w zależności od utworzonego programu, współfinansowanie ze środków europejskich rządowych jak i samorządowych. Jednocześnie wskazać należy, że poprawa efektywności energetycznej nie jest niczym nowym, a Polska od wielu już lat wdraża kompleksowe działania na rzecz wsparcia renowacji budynków, które obejmują narzędzia legislacyjne i organizacyjne, a także wsparcie finansowe zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych. Programy takie jak Stop Smog, Czyste Powietrze, Fundusz Termomodernizacji i Remontów oraz fundusze europejskie – to kluczowe publiczne programy mające na celu stopniowe dążenie do gospodarki neutralnej klimatycznie.

Dofinansowanie ze środków własnych NFOŚiGW – programy priorytetowe:

W przypadku wykorzystania środków własnych NFOŚiGW, jednym z działań podjętych przez Narodowy Fundusz w ramach wpisywania się w cele nakreślone przez zmiany

wprowadzone do dyrektywy EPBD jest opracowanie **programu priorytetowego „Puchacz - Energooszczędne budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego”**, w ramach którego przewidziano wsparcie dotacyjne i pożyczkowe ze środków krajowych. Wsparcie dotyczy budowy lub rozbudowy budynków w celu uzyskania obiektów o bardzo wysokim poziomie energooszczędności. W ramach programu preferowane są budynki zeroemisyjne. Komponent termomodernizacyjny (renowacyjny) dotyczy tylko istniejącej części budynków, niemniej budynki, które powstaną będą mogły być przykładami dla wdrażania rozwiązań renowacji wymaganych w związku z realizacją przepisów dyrektywy. Wstępnie zaplanowano budżet programu w wysokości 500 mln zł (dotacja - 150 mln zł, pożyczka - 350 mln zł).

Kolejnym działaniem jest **program priorytetowy „Klimatyczne Uzdrowiska. Część 2) Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej na terenie gmin uzdrowiskowych”**.

Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych na terenie uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej poprzez zoptymalizowane inwestycje w poprawę efektywności energetycznej oraz zwiększenie produkcji energii z odnawialnych źródeł.

Dofinansowaniem objęte są inwestycje polegające na wsparciu efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego – zlokalizowanych bezpośrednio na terenach uzdrowiska lub w obszarze ochrony uzdrowiskowej, w szczególności:

- 1) modernizacja energetyczna ww. budynków, na podstawie posiadanego audytu energetycznego, wykazującego minimalną redukcję zapotrzebowania na energię końcową budynku na poziomie 30% (zalecany stopień redukcji spełniającej definicję głębokiej termomodernizacji wynosi 60%);
- 2) modernizacja/wymiana/instalacja źródła ciepła oraz/lub c.w.u. dla ww. budynków, na podstawie posiadanego audytu energetycznego, z tym zastrzeżeniem, że ww. budynki, dla których planowana jest realizacja ww. usprawnienia jako osobne działanie – w zakresie izolacyjności przegród: ścian zewnętrznych, stolarki okiennej oraz dachu/stropodachu – spełniają wymagania przynajmniej WT2014. Nie dopuszcza się dofinansowania zmiany źródła ciepła na źródło ciepła opalane kopalnymi paliwami stałymi;
- 3) montaż instalacji PV oraz/lub wymiana oświetlenia na energooszczędne dla ww. budynków – na podstawie właściwego audytu energii elektrycznej z zastrzeżeniem, że produkcja energii elektrycznej z instalacji PV zbilansowana jest na potrzeby: optymalizacji zużycia energii elektrycznej oświetlenia wbudowanego i/lub zewnętrznego budynku oraz obsługi systemów technicznych i instalacyjnych w budynku.

Powyższe usprawnienia można stosować dla budynków spełniających wymagania programu: łącznie lub rozdzielnie, pod warunkiem spełnienia pozostałych warunków określonych w programie priorytetowym.

Program skierowany jest do jednostek samorządu terytorialnego posiadających status uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej (w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. 2020 r. poz. 1662, z późn. zm.) oraz spółek prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa powyżej, posiadają 100% udziałów lub akcji, które powołane są do realizacji zadań własnych j.s.t.

wskazanych w ustawach. Program finansowany jest ze środków krajowych (zobowiązania wieloletnie OZE i efektywność energetyczna). Nabór wniosków trwa do 29.03.2024 r. lub do wyczerpania alokacji środków dostępnych w ramach naboru.

Dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej:

W przypadku dofinansowania ze środków unijnych, instrumenty wsparcia poprawy efektywności energetycznej budynków wyglądają następująco:

▪ **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PO IiŚ 2014-2020):**

W minionej perspektywie wspierane były projekty współfinansowane z Funduszu Spójności w dwóch podziałaniach tj.:

Poddziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w którym przedmiotem ogłaszanych konkursów było dofinansowanie projektów, dotyczących wspierania efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej tj. głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej. Beneficjentem były państwowe jednostki budżetowe, szkoły wyższe i administracja rządowa oraz nadzorowane lub podległe jej organy i jednostki organizacyjne. Dofinansowanie z Funduszu Spójności wyniosło ponad 2 440 mln zł.

Poddziałanie 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym, w którym przedmiotem wsparcia były projekty dotyczące efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym tj. głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkaniowych. Beneficjentem były spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty mieszkaniowe. Dofinansowanie z Funduszu Spójności wyniosło ponad 181 mln zł.

Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna obejmowała ocieplenie obiektu oraz wymianę wyposażenia obiektów na energooszczędne, w tym w zakresie związanym z wymianą okien, drzwi zewnętrznych, modernizacją wewnętrznej instalacji ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz części wspólnych oświetlenia na energooszczędne, przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne, albo podłączeniem do sieci ciepłowniczej/chłodniczej lub modernizacją takiego przyłącza, w przypadku gdy właścicielem ww. infrastruktury jest wnioskodawca Projektu), budową/przebudową systemów wentylacji mechanicznej, przebudową systemów chłodzących i budową/przebudową klimatyzacji, pod warunkiem, że w wyniku tego działania nastąpiła optymalizacja zużycia energii, prowadząca do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla, w tym również w kierunku wykorzystania odnawialnych źródeł energii i (mikro) trigeneracji, instalacją odnawialnych źródeł energii w modernizowanych energetycznie budynkach, wprowadzenie systemów zarządzania energią. Zakres projektu wynikał z przeprowadzonego audytu energetycznego ex-ante i miał prowadzić do redukcji zużycia energii końcowej o co najmniej 25%. Wymiana lub modernizacja instalacji do produkcji chłodu mogła stanowić element projektu, jeśli ich zakup i montaż wynikał z przeprowadzonego audytu energetycznego obiektu oraz wiązał się z uzyskaniem oszczędności energii. W budynkach mogły być stosowane instalacje OZE (o ile konieczność ich zastosowania wynikała z uprzednio przygotowanego audytu energetycznego), które zapewniały przynajmniej częściowe pokrycie zapotrzebowania na energię w tych budynkach, pełniąc jednocześnie rolę demonstracyjną i edukacyjną. Projekty dotyczące modernizacji energetycznej budynków musiały być zgodne z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie,

którego nowelizacja, przewidująca zwiększenie wymagań w zakresie efektywności energetycznej, weszła w życie 1 stycznia 2014 r. oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 czerwca 2014 r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej.

▪ **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS 2021-2027), działanie FENX.01.01 Efektywność energetyczna:**

W ramach działania **FENX.01.01 Efektywność energetyczna** przewidziano wsparcie poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, m.in. poprzez ocieplenie obiektu, wykorzystanie technologii odzysku ciepła, przyłączenie do sieci ciepłowniczej lub w ograniczonym zakresie gazowej, instalację nowych niskoemisyjnych lub odnawialnych źródeł ciepła lub energii elektrycznej na potrzeby własne, w tym przydomowych magazynów energii i pomp ciepła, wymiany oświetlenia na bardziej energooszczędne, urządzeń umożliwiających indywidualne rozliczenie kosztów dostarczonego ciepła lub chłodu wyposażonych w funkcje zdalnego odczytu oraz zastosowanie systemów zarządzania energią w budynku (BMS), a także modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji. W zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, minimalny próg wymaganych oszczędności energii pierwotnej, uwzględniający zakres projektu, wynosi 30% (z wyjątkiem zabytków). Zakres działań w odniesieniu do budynków, urządzeń technicznych lub instalacji i procesów technologicznych musi wynikać z audytów energetycznych. W przypadku projektów kompleksowych wspierane mogą być także elementy niewynikające z audytów energetycznych, jeżeli realizują szersze cele Europejskiego Zielonego Ładu, w tym strategii na rzecz Fali renowacji, np. zwiększenie powierzchni zielonych (zielone dachy, ściany), rozwój elektromobilności, rozwiązania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, infrastruktura związana z dostępnością, montaż urządzeń do magazynowania energii i służących cyfryzacji budynku.

Typy projektów, które mogą otrzymać dofinansowanie:

- Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE) - kwota przewidziana na dofinansowanie projektów w naborze podana w złotych to 216 200 000 zł;
- Poprawa efektywności energetycznej w zabytkowych budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE) - kwota przewidziana na dofinansowanie projektów w naborze podana w złotych to 700 000 000 zł;
- Poprawa efektywności energetycznej w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych (wraz z instalacją OZE) - nabór dla ostatecznych odbiorców wsparcia - kwota przewidziana na dofinansowanie projektów w naborze podana w złotych to 517 000 000 zł.

Środki NFOŚiGW zgromadzone na rachunku Funduszu Modernizacyjnego (FM):

Program priorytetowy „Renowacja z gwarancją oszczędności EPC (Energy Performance Contract) Plus” został wprowadzony do oferty programowej NFOŚiGW w IV kwartale 2021 r. Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez zoptymalizowane inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz budynków użyteczności

publicznej realizowane w oparciu o umowę o poprawę efektywności energetycznej (umowa EPC) między właścicielem budynku a przedsiębiorstwem oszczędzania energii typu ESCO (Energy Service Company).

Dla zakresu wskazanego w programie jako właściwa faza wdrażania programu przewiduje się wsparcie:

- prac modernizacyjnych budynków mieszkalnych wielorodzinnych powyżej siedmiu lokali, umożliwiających zmniejszenie zużycia energii końcowej przynajmniej o 30% w stosunku do stanu istniejącego (przed modernizacją), przy czym zapotrzebowanie budynku na energię końcową na potrzeby ogrzewania, wentylacji i ciepłej wody użytkowej (EKH+W) po modernizacji wyniesie nie więcej niż 85 kWh/(m²*rok);
- prac modernizacyjnych budynków użyteczności publicznej, umożliwiających zmniejszenie zużycia energii końcowej przynajmniej o 30% w stosunku do stanu istniejącego (przed modernizacją), przy czym zapotrzebowanie budynku na energię końcową na potrzeby ogrzewania, wentylacji i ciepłej wody użytkowej (EKH+W) po modernizacji wyniesie nie więcej niż 75 kWh/(m²*rok), z wyłączeniem budynków opieki zdrowotnej, dla których zapotrzebowanie na EKH+W powinno wynosić nie więcej niż 225 kWh/(m²*rok).

W programie nie przewiduje się wsparcia budynków, w których docelowym źródłem ciepła planowane jest źródło ciepła na paliwo stałe (np. węgiel kamienny, biomasa). Program skierowany jest do spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz spółek prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego posiadają 100% udziałów lub akcji, i które powołane są do realizacji zadań własnych j.s.t. wskazanych w ustawach. Program priorytetowy „Renowacja z gwarancją oszczędności EPC (Energy Performance Contract) Plus” jest programem z obszaru priorytetowego Dyrektywy ETS i jest finansowany ze środków NFOŚiGW zgromadzonych na rachunku Funduszu Modernizacyjnego (FM). W ramach niniejszego programu NFOŚiGW planuje przeprowadzić drugi nabór, który odbywać się będzie dwuetapowo - fizyki (wnioski wstępne) będzie można składać w trybie ciągłym, w okresie 29.01.2024 r. – 01.06.2024 r., natomiast wnioski o dofinansowanie w formie dotacji będzie można składać w trybie ciągłym, w okresie 29.01.2024 r. – 30.08.2024 r., jednak nie dłużej niż do wyczerpania alokacji środków dostępnych w ramach drugiego naboru.

Jednocześnie informuję, że wszelkie informacje o aktualnie prowadzonych naborach do programów realizowanych przez NFOŚiGW, są publikowane na stronie internetowej Narodowego Funduszu, pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/>.

W kontekście klas energetycznych należy podkreślić, że nie istnieje baza danych ujmująca charakterystykę energetyczną wszystkich budynków w Polsce (Centralny rejestr charakterystyki energetycznej budynków, obejmuje głównie dane ze świadectw charakterystyki energetycznej, sporządzanych dla sprzedawanych lub wynajmowanych budynków lub mieszkań). Mając na uwadze brak tych danych, w chwili obecnej nie ma możliwości udzielenia precyzyjnej odpowiedzi na pytanie odnośnie faktycznej ilości budynków, które „znalazłyby się w klasie energetycznej G”.

Przede wszystkim podkreślić jednak należy, że projekt rozporządzenia w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej (który docelowo będzie ujmował problematykę klas energetycznych) poddany był [prekonsultacjom](#). Oficjalny proces

legislacyjny, który obejmować będzie pełny proces konsultacji publicznych, opiniowania i uzgodnień – dopiero będzie miał miejsce. Na chwilę obecną jest jednak za wcześnie na ostateczne rozstrzygnięcia, co do procentowego rozkładu liczbowego, przyporządkowującego określony standard energetyczny budynku, do konkretnej klasy energetycznej.

Przepisy dyrektywy poprzez pojęcie budynku bezemisyjnego określają budynek o bardzo wysokiej charakterystyce energetycznej, wymagający zerowej lub bardzo niskiej ilości energii, wytwarzania przez niego zerowej emisji dwutlenku węgla na miejscu z paliw kopalnych i wytwarzania zerowej lub bardzo małej ilości emisji gazów cieplarnianych. Co do zasady zapotrzebowanie na energię w budynku bezemisyjnym powinno być pokrywane poprzez energię wytwarzaną na miejscu lub w pobliżu ze źródeł odnawialnych, takich jak np. energia słoneczna, geotermia, fotowoltaika, pompy ciepła, energia hydroelektryczna i biomasa, energia odnawialna dostarczana przez społeczności energetyczne wykorzystujące odnawialne źródła energii, wydajne systemy ciepłownicze i chłodnicze oparte na odnawialnych źródłach energii lub ciepło odpadowe oraz energia z innych źródeł bezemisyjnych. Takie zapisy co oczywiste nie wykluczają jakichkolwiek podmiotów, publicznych czy prywatnych z nowego budownictwa, choć co do zasady należy spodziewać się wpływu proponowanych rozwiązań chociażby na koszt wzniesienia budynku w przyszłości. Jednocześnie w kontekście zadanego pytania wskazać należy, że w zakresie nowych budynków oddawanych do użytkowania nie przewidziano wyjątków od konieczności wypełniania postanowień dyrektywy (te co do zasady występują przy budynkach już użytkowanych).

Wskazać należy, że wprowadzanie rozwiązań w obszarze obowiązkowego montażu instalacji fotowoltaicznych, było w trakcie prac nad dyrektywą wielokrotnie przez Polskę krytykowane. Aktualnie art. 9a projektowanej dyrektywy dotyczy ogólnie optymalizacji i wykorzystania energii słonecznej (oznacza to wykorzystanie zaawansowanych technologii przekształcających światło słoneczne w energię, która przyjmuje postać energii elektrycznej (fotowoltaika i CSP-skupianie światła słonecznego) lub cieplnej (kolektory lub technologie skoncentrowanego ciepła słonecznego - ogrzewanie energią słoneczną). Państwa członkowskie mają określić kryteria dotyczące praktycznego wdrożenia tych obowiązków oraz ewentualne wyłączenia dla określonych typów budynków, z uwzględnieniem zasady neutralności technologicznej w odniesieniu do technologii niestwarzających żadnych emisji na miejscu oraz zgodnie z ocenionym potencjałem technicznym i ekonomicznym instalacji energii słonecznej oraz charakterystyką budynków objętych tym obowiązkiem.

Jednocześnie podkreślić należy, że dzięki stanowczości Polski w trakcie prac nad dyrektywą, w wymaganiach odnośnie instalacji paneli fotowoltaicznych, jak i w przypadku innych wymogów stawianych przez dyrektywę, uwzględniono, przywołany już czynnik opłacalności ekonomicznej i wykonalności technicznej. Zmiana ta skutkuje tym, że w przypadku gdyby te dwa czynniki nie zachodziły, obowiązek montażu takowej instalacji w konkretnym budynku, nie będzie występował.

Należy wyjaśnić, że obowiązek montażu urządzeń wykorzystujących energię promieniowania słonecznego na budynkach nie stanowi jednoznacznego uprzywilejowania fotowoltaiki względem innych rodzajów instalacji OZE. W przypadku budynków należy wziąć bowiem pod uwagę szczególne właściwości użytkowe instalacji PV, do których zaliczają się płaska i lekka konstrukcja umożliwiająca ich montaż na praktycznie każdej

powierzchni (pion/poziom), proste procedury utrzymania i doglądu oraz pełna automatyzacja produkcji i dostarczania do sieci wyprodukowanej energii elektrycznej. Z kolei np. mikroinstalacje wiatrowe nie są tak chętnie stosowane w systemach zasilania budynków jako alternatywa dla instalacji PV lub forma ich uzupełniania, ze względu na fakt, że technologia ta charakteryzuje się wyższymi kosztami wytwarzania energii elektrycznej, często wymaga bieżącego wsparcia eksploatacyjnego, a w niektórych przypadkach w dalszym ciągu jest postrzegana przez społeczność lokalną jako nieoptymalna.

Odpowiadając na pytanie dotyczące punktów ładowania samochodów elektrycznych i miejsc parkingowych dla rowerów, informuję, że przepisy dyrektywy nie umożliwiają wyłączenia z obowiązku spełniania tych wymogów, nawet w przytoczonym przez Pana Pośta przykładzie, tj. sytuacji w której żaden z właścicieli lokali mieszkalnych w danym budynku nie ma pojazdu elektrycznego. Na problem ten Polska kilkakrotnie zwracała uwagę w trakcie prac nad przedmiotową dyrektywą. Wskazać jednak należy, że w dużej mierze Polska była osamotniona w tym postulatcie. Polska mogła konsekwentnie sprzeciwiać się tej propozycji, tyle że wobec braku „większości blokującej” Polska byłaby w tych wysiłkach osamotniona, a postawa ta byłaby z góry skazana na porażkę -rozwiązania byłyby przyjęte niezależnie od polskiej akceptacji, lub jej braku.

Jednocześnie informuję, że dyrektywa kreśli plany szybszej modernizacji energetycznej budynków, gdzie każde państwo członkowskie ma samodzielnie wyznaczyć własną, najbardziej optymalną ścieżkę poprawy efektywności energetycznej zasobu budowlanego, tak aby zmniejszyć zużycie energii w budynkach mieszkalnych o min. 16% do 2030 oraz o 20-22% do 2035, a w przypadku budynków niemieszkalnych – renowacji poddać 16% budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej do 2030 oraz 26% do 2033.

Przyznać jednakże należy, że na obecnym etapie rozpatrywania przedmiotowej problematyki, za wcześnie jest na wskazanie konkretnych liczbowych i finansowych wartości w odniesieniu do polskiej gospodarki i społeczeństwa.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Ignacy Niemczycki

Podsekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /